

PENSUMLISTER

Høsten 2005

Frie emner

BA-studiet

HISTORIE

MA-studiet

HISTORIE

Revidert 1.07.2005

INSTITUTT FOR HISTORISK OG KLASSISKE FAG
DET HISTORISK-FILOSOFISK FAKULTET
NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET
DRAGVOLL
N-7491 TRONDHEIM
TRYKT MAI 2005

Pensumlister for BA og MA i Historie, frie emner og ett års studium

Emnene HIST1100, HIST1200 og HIST1505 er obligatoriske emner for de som ønsker å ta BA-graden eller et årsstudium i historie. Samtidig er de frittstående emner som kan inngå i andre utdanninger.

HIST21xx til og med HIST28xx kan enten brukes til påbyggingsemner til BA-graden i historie eller som frittstående emner uten å inngå i en historiefaglig utdanning, og uten å kreve avlagt eksamen i basisemnene i historie på forhånd. Alle 15 eller 7,5 studiepoengsemnene er likevel utformet med tanke på at de skal kunne gi faglig progresjon i forhold til basisemnene, og forberede studentene på å gå videre til mastergrad. Både pensum, undervisning og eksamen vil bli lagt opp med disse to målene for øye. Det innebærer at studenter som ikke har basisemnene i historie, selv har ansvar for å skaffe seg nødvendig faglig grunnlag for de aktuelle påbyggingsemnene.

Mastergradsemenene, unntatt HIST3125, er åpne for alle som har en BA-grad, ikke nødvendigvis i historie.

NB: Alle emnekoder som slutter på **0 er 15** studiepoengsemne, de som slutter på **5 er 7,5** studiepoengsemne.

All litteratur kan kjøpes hos Tapir, også alle kompendier.

INNHold:	side
HIST0505: Annerledeslandet	3
HIST1100: Oversikt over eldre historie fram til 1750	4
HIST1505: Innføring i historisk teori og metode	5
HIST2105: Vikinger, kristning og rikssamlinger	6
HIST6002: Nidaroskirken og Nidarosdomen – den norske middelalderkirken i norsk, norrøn og europeisk kontekst	7
HIST2410: Økonomiske historie: Globaliseringens politiske økonomi	9
HIST2505: Innføring i teknologihistorie	10
HIST2595: Form, funksjon og industrialisering	11
HIST2605: Norsk nasjonsbygging i internasjonal kontekst	12
HIST2615: Makten, staten og samfunn	13
HIST2850: Afrikansk historie	14
HIST3105: Innføring i historisk forskning	15
HIST3115: Historiefagets teori og metode	16
HIST3245: Kunnskapshistorie	17
HIST3305: Borgerkrigene i Skandinavia mot en europeisk bakgrunn (ca.1130-1260)	18
HIST3315: Samfunnsendringer, økonomi og kjønn i tidlig nytid	20
HIST3335: Emner fra Afrikas kolonihistorie	21

HIST0505: Annerledeslandet

Ansvarlig: Ola S. Stugu

I offentlig debatt møter ein ofte forestillinga om at Norge er "annleislandet" som skil seg vesentleg fra det som elles er vanleg i var del av verda. Dette emnet ønskjer å utfordre denne forestillinga. Det skjer gjennom ein gjennomgang av grunnleggjande drag i norsk historie ut fra to sentrale spørsmål: Er norsk utvikling spesiell eller berre ein variant av ei allmenn utvikling? I kor stor grad har norsk utvikling vorte overbestemt av internasjonale utviklingsdrag? Mellom dei tema som blir drøfta i dette perspektivet er statsdanninga og trusskiftet for tusen år sidan, framveksten av nye næringar fra slutten av 1500-talet, modernisering og industrialisering etter 1850 og Norges forhold til stormakter og internasjonale organisasjonar etter 1940.

Grunnbøker

Rolf Danielsen, Ståle Dyrvik, Tore Grønlie, Knut Helle, Edgar Hovland: *Grunntrekk i norsk historie*, Universitetsforlaget 1991

Harald Gustafsson: *Nordens historia - en europeisk region under 1200 år*. Studentlitteratur, Lund 1997, kap 1, 2, 6, 7, 9, 10.

Bokkapittel og artiklar (i kompendium)

antall sider

Edgeir Benum: <i>Nasjonalstaten mellom provinsen og den store verden. Overflod og fremtidsfrykt</i> . Aschehous norgeshistorie bd. 12, 1998: 198-213	16
Trond Bergh, Tore Hanisch, Even Lange, Helge Pharo: <i>Utviklingsperspektivet/ teorier og erfaringer Norge fra U-land til I-land</i> , Gyldendal 1983: 7-25 og 220-235	45
Hans Magnus Enzensberger: <i>Norsk utakt. Akk Europa</i> , Univ.forlaget 1987: 171-224	54
Trond Berg Eriksen og Øystein Sørensen: <i>Tusen års tankeliv</i> . Norsk idehistorie bd. 6, Aschehoug 2003: 482-489	8
Berge Furre: <i>Den sosialdemokratiske orden- Vårt hundreår</i> , Samlaget 1991: 248-253	6
Berge Furre: <i>Hans Nielsen Hauge – kva slags opprør? Sant og visst</i> . Sam. 1997: 192-203	12
Fritz Hodne og Ola Honningdal Grytten: <i>Økonomisk vekst i Norge i det tyvende århundre. Norsk økonomi i det 20. Århundre</i> , Fagbokforlaget 2002: 13-24	12
Andreas Hompland: <i>Annerledeslandet</i> . Norsk idehistorie bd. 6, Aschehoug 2003: 435-481	47
Knut Kjeldstadli: <i>1100 års norsk innvandring</i> . Norsk innvandringshistorie bd 3, Pax 2003: 391-408	18
Moltke Moe og Johan Ernst Sars: <i>Norsk folkekarakter</i> (1914)	
Jan-Erik Ebbestad Hansen (red): <i>Norsk tro og tanke 2</i> , Tano 1998: 763-771	9
Anne Lise Seip: <i>På jakt etter "folkeandaen" Nasjonen bygges</i> . Aschehous norgeshistorie bd. 8, 1997: 24-37	14
Magne Skodvin: <i>Korleis kom Noreg med i krigen?</i> (Utdrag av "hundreogfemti års historie") Dette er Norge 1814-1964 bd. 3, Gyldendal 1963: 494-501	8
Kjell Skjelsbæk (m.fl): <i>Dette som er Norge / En norsk ideologi? Vår plass i verden</i> . Det moderne Norge bd. 7, Gyldendal 1984 kap. 1 og 8	
Sverre Steen: <i>Kulturarv</i> . Norsk kulturhistorie bd. 5, Cappelen 1942 : 420-438	19
Rolf Tamnes: <i>Det nasjonale i det internasjonale. Oljealder</i> . Norsk utenrikspolitikkshistorie bd. 6: 467-471	5

HIST1100: Oversikt over eldre historie fram til 1750

Ansvarlig for emnet: Steinar Imsen

Emnet gir en grunnleggende innføring i utviklingslinjer og sentrale historiske problemer fra antikken fram mot den franske revolusjonen. Norsk og europeisk historie blir sett i sammenheng innenfor et bredt samfunnshistorisk perspektiv.

Emnet er en obligatorisk del av bachelorutdanningen i historie, samt i bachelorprogrammene i samfunnskunnskap og kulturminneforvaltning.

Pensum

	antall sider
Qviller, Bjørn: <i>Romersk politisk kultur og sosiologisk historie</i> , Oslo 1999: 9-232	224
Bagge, Sverre: <i>Europa tar form</i> . Cappelen 1986	ca 300
Imsen, Steinar: <i>Europa 1300-1550</i> . Universitetsforlaget 2000	ca 200
Palmer, Colton & Kramer: <i>A History of the Modern World</i> , 9 th ed. 2002: 98-342	245
Moseng/Opsahl/Pettersen/Sandmo: <i>Norsk historie I, 750-1537</i> , Tano 1999: 11-403	392
Moseng/Opsahl/Pettersen/Sandmo: <i>Norsk historie II, 1537-1814</i> , Univ. 2003: 11-311 og 326-363	<u>337</u>
Samlet sidetall	ca. 1675

Med til pensum hører også kilder fra tida før 1750. Orientering om dette ved semesterstart.

HIST1505: Innføring i historisk teori og metode

Ansvarlige for emnet: Ingar Kaldal

Emnet gir en innføring i hvordan kunnskap om fortida blir til. Spørsmålene om historieskrivingens utvikling og om hvordan historie har blitt forstått, framstilt og brukt inngår i emnet, som er en obligatorisk del av bachelorutdanningen i historie. En viktig arbeidsmåte vil være lesing og tolking av tekster om fortida fra ulike perioder og av ulik karakter.

Pensum	antall sider
Bøker	
Ingar Kaldal. <i>Historisk forskning, forståing og forteljing</i> . Oslo 2003	173
William Kelleher Storey. <i>Writing History. A guide for students</i> . Oxford University Press 1999	110
Ingar Kaldal. <i>Frå sosialhistorie til nyare kulturhistorie</i> . Oslo 2002	115
I kompendium	
Jens Arup Seip. Fra embedsmannsstat til ettpartistat. I Jens Arup Seip (red.). <i>Fra embedsmannsstat til ettpartistat og andre essays</i> . Oslo 1963: 7-42	35
Edvard Bull. Fra bøndernes og husmennenes samfunn til den organiserte kapitalisme. I Ottar Dahl m.fl. (red.). <i>Makt og motiv: et festskrift til Jens Arup Seip 1905 - 11. oktober – 1975</i> . Oslo 1975: 225-264	40
Ernst Sars. Historisk indledning til Grundloven. I Ernst Sars. <i>Samlede værker. Tredie bind</i> . Kristiania og Kjøbenhavn 1912: 430-445, 450-451, 484-493, 522-525 og 541-549	35
Marc Bloch. 'Indledning' og 'Historien , mennesket og tiden'. I Marc Bloch. <i>Forsvar for historien eller Historikerens Håndværk</i> . Kjøbenhavn 1964: 15-41	26
Historisk materiale og kjelder - som vil bli trekt inn i førelesingane og gjort til tema for oppgåveskriving og gruppeundervisning (det vil bli distribuert ei liste over denne delen av pensumet ved semesterstart - i stor grad vil det dreie seg om kjelder og tekstar som kan hentast gratis frå nettet, eller som er lett tilgjengeleg på andre måtar).	<u>200</u>
	Til sammen 734

Arbeidsoppgåver for emnet og nettadressar til kjeldesamlingar, arkiv og anna historisk materiale som det er viktig å sette seg inn i, vil bli lagt ut den nettsida som er laga for læreboka *Historisk forskning, forståing og forteljing*. Her er adressa:
<http://www.hf.ntnu.no/hist/ingar/HistFort/Oversikt.html>

HIST2115: Røtter til vår sivilisasjon – Antikk og tidlig middelalder: Fra Romerriket til høymiddelalder

Ansvarlige for emnet: Jan Frode Hatlen

Fordypningsemnet tar sikte på å belyse lange og basale utviklingslinjer i våre europeiske og nordiske samfunn. Et sentralt perspektiv i utviklingen vil være spørsmålet om brudd eller kontinuitet. Historisk forskning understreker nå mer en kontinuitet fra antikk til middelalder. Et viktig perspektiv vil også være kulturpåvirkning «fra sentrum til periferi», dvs. fra middelhavsområdet til Nord-Europa og Norge. Vi skal skissere et politisk, et religiøst-kulturelt og et økonomisk-sosialt lengdeperspektiv. Et viktig tema blir hvordan det kristne Europas identitet blir dannet versus det islamske Asia-Afrika.

Pensum (*kompendium)	antall sider
Colin Wells: <i>The Roman Empire</i> , Fontana History of the Ancient World – paperback 1992	271
Roger Collins: <i>Early Medieval Europe</i> Macmillian History of Europe – paperback 1993: 218-422	204
Peter Brown: <i>The World of Late Antiquity</i> , Library of World Civilization – paperback 1989	203

Følgende artikler fra Leslie Webster and Michelle Brown (ed.), *Transformation of the Roman World AD 400-900*, Berkely 1997 er i kompendium:

- *Evangelos Chrysos: *The empire in east and west* (s. 9-18)
- *Javier Arce: *Orbitum et negotium: the great estates, 4th-7th century* (s. 19-33)
- *Walter Pohl: *The barbarian successor states* (s. 33-47)
- *Stéphane Lebecq: *Routs of change: Production and distribution in the West (4-700)* (s. 67-78)
- *Avril Cameron: *Cult and worship in east and west* (s. 96-110)
- *Ian Wood: *The transmission of ideas* (s.111-127)

I tillegg kommer:

- *Ole Steinar Tøtlandsmo: *Før Norge ble Norge. Politiske forhold på Sørvestlandet i Vikingtid* (s.1-54)
- *Bente Magnus: *Veien til og fra Miklagard. Kontakten mellom Norge og det østromerske riket før vikingtiden* (19s.)
- *Egil Mikkelsen: *Arabisk sølv og nordens guder. Islam i vikingtidsfunn* (11s.)
- *Sverre Bagge: *Harald Hardråde i Bysants: To fortellinger, to kulturer* (22s.)
- *Sverre Bagge: *Det politiske menneske og det førststatlige samfunn* (18s.)
- *Christian Meyer: *Hvorfor blev det Socrates og Caesar, og ikke en Djengis Khan eller en Attila?* (25s.)

ca. 230
Til sammen: 911

HIST6002: Nidaroskirken og Nidarosdomen – den norske middelalderkirken i norsk, norrøn og europeisk kontekst

Ansvarlige for emnet: Steinar Imsen og Øystein Ekroll

Dette tverrfaglige 15 studiepoengs emnet handler om historien til det norske erkebispedømmet i middelalderen og det kirkelige anlegget på Nidarnesplataet. Emnet, som er et regulært tilvalgsfag i historie under bachelorgraden, utgjør samtidig den teoretiske delen av guideutdannelsen ved Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider. Kronologisk vil hovedvekten bli lagt på tidsrommet fra 1152/53 til 1537, men ved en viss overskridelse av periodegrensene særlig når det bygningshistorien. Det kirkehistoriske pensumet vil bestå av en oversiktsdel, som søker å trekke opp hovedlinjene i Nidaroskirkens historie, samt se den historiske utviklingen mot en felleskirkelig europeisk bakgrunn, og en tematisk del med konsentrasjon om erkesetet, bispedømmet og kirkeprovinsen.

Dette er et etter- og videreutdanningskurs. Forelesinger og omvisninger foregår på ettermiddagen og koster kr. 500. (For studenter som ønsker emnet i sin BA i historie er kurset gratis.)

Pensum	antall sider
NIDAROSKIRKEN	
Oversikten	
Leif Grane, <i>Kirken i den europeiske middelalder</i> , København 1999: 67-252	186
A.O. Johnsen, "Fra den eldste tid til 1252", i <i>Nidaros erkebispesetol og bispesete</i> , red. A. Fjellbu 1955: 204-43	40
Lars Hamre, "Unionstiden 1450–1523", s. st.: 453-525	73
Oluf Kolsrud, <i>Noregs kyrkjesoga</i> , 1958: 270-91	22
Steinar Imsen, "Nidarosprovinsen", i S. Imsen (red.) <i>Ecclesia Nidrosiensis</i> , 2003:	
Sverre Bagge, "Den heroiske tid – kirkereform og kirkekamp 1153–1214", s. st.:	
Eldbjørg Haug, "Konkordat–konflikt–privilegium. Sættargjerdens som indikator på forholdet mellom stat–kirke fra Magnus Lagabøte til Christian I", s. st.:	
Erkesetets grunnleggelse og reformarbeidet ca. 1150–1202.	
O.A. Johnsen i <i>Nidaros erkebispesetol og bispesete</i> , red A. Fjellbu, 1955: 34-57 og 69-140	96
Torfinn Tobiassen, "Tronfølge og privilegiebrev", <i>Historisk Tidsskrift</i> 1964: 181-273	93
Eirik Vandvik, <i>Erkebiskop Eystein som politiker</i> , Særtrykk utgitt av Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider 1961.	
Erik Gunnes, <i>Erkebiskop Øystein</i> . 1996: 50-73 og 99-171	97
Kilder: <i>Canones Nidrosiensis</i> , Magnus Erlingssons kroningsed, Magnus Erlingssons tronfølge, Magnus Erlingssons privilegiebrev. (Samtlige publisert med oversettelse i <i>Norske middelalderdokumenter</i> v. Bagge et al. 1973)	
Erkesetet, bispedømmet og kirkeprovinsen	
Lars Hamre, "Striden mellom erkebiskop Jørund og domkapitlet i Nidaros", i S. Imsen <i>Ecclesia Nidrosiensis</i> , 2003:	
Jón Viðar Sigurðsson, "Island og Nidaros", s. st.	
Barbara E. Crawford, "The Bishopric of Orkney", s. st.	
Anne Marit Hamre, "Visitasen", s. st.	

Jan Brendalsmo, "Kirker og sogn på den trønderske landsbygda", s. st.
 Lars Ivar Hansen, "Trondenes kannikegjeld", s. st.
 Audun Dybdahl, "Nidaros erkesetes økonomi", s. st. ca.
 Kilder: Sættargjerd i Tunsberg (i *Norske middelalderdokumenter med oversettelse*),
 vitnebrev om domkapitlets rettigheter 1294 og Tautraforliket 1297
 (i oversettelse hos Lars Hamre 2003), utdrag fra Aslak Bolts jordebok.
 v. Gunnar Jørgensen 1987:

NIDAROSDOMEN

Generelt

Nicola Coldstream, *The Decorated Style. Architecture and Ornament 1240–1360*: 7-60. 54
 Eric Fernie, *The Architecture of Romanesque England*, London 2000: 89-152 64
 Christopher Wilson, *The Gothic Cathedral. The Architecture of the Great Church
 1150–1350*, London 1990: 72-91 og 160-188 49

Nidarosdomen

Anne Anker, "Trondheim domkirkes vestfront i middelalderen: Fransk dommedag
 på engelsk skjermfasade?" *FNFMBÅ* 1971: 69-81 13
 Peter Anker, "Høymiddelalderens skulptur i stein og tre", i *Norges kunsthistorie*
 bd. 2, Oslo 1991: 159-185 26
 Gunnar Danbolt, *Nidarosdomen – fra Kristkirke til monument*, Oslo 1997: 154-70 17
 Øystein Ekroll, *Med kleber og kalk. Norsk steinbygging i mellomalderen 1050–1550*,
 Oslo 1997: 17-128 112
 Hans-Emil Lidén, "Middelalderens steinarkitektur i Norge", i *Norges kunsthistorie*
 bd. 2, Oslo 1981: 1-26 og 67-85 94
 Hans-Emil Lidén, "Oktogon og langkor. Et forsøk på analyse av korordningen
 i Trondheim domkirke i 1200-årene", i *Det norske Videnskabs-akademi,
 Årbok 1980* og i *En gullgubbe. Festskrift til Hans-Emil Lidén*,: 94-109 16
 Dag Myklebust, "Domkjærka no igjæn?!" *FNFMBÅ* 1984: 25-45 21
 Merete Røskaft, "St. Olav – konge og helgen" i Guidebok 1995.
 Per Storemyr, "Stein til kvader og dekor i Trøndelags middelalderkirker",
 i S. Imsen (red.) *Ecclesia Nidrosiensis*, 2003.

Glassmalerier

Audhild Faye, *Glassmaleriene i Nidaros domkirke*, Trondheim 2000: 6-9, 32-37,
 98-101 og 126-130 19
 Gerhard Fischer, *Nidaros domkirke. Gjenreisning i 100 år 1869-1969*,: 69-77 og 130-141
 21
 Torgeir Havgar, *Glassmaleriene i Nidarosdomen* (guide) 42

Skulptur

Harry Fett, *Billedhuggerkunsten i Norge under Sverreætten*, Kristiania 1908: 21-24,
 44-62 og 74-94 61
 Gerhard Fischer, *Gjenreisning i 100 år 1869-1969*: 69-77 og 130-41 21
 Torgeir Suul: *Nidarosdomen: Vestfrontens skulpturer*, 1980

Erkebispegården

Gerhard og Dorothea Fischer, "Erkebispegården i Trondheim". *FNFMBÅ* 1975. 3-41 39
 Trygve Lysaker, "Kongsgård og kruttlager", i *Nidaros domkirke og
 erkebispegården* 1995: 52-62 11

Sæbjørg Walaker Nordeide, ”Erkebisppegården til 1537” i *Nidaros domkirke og erkebisppegården* 1995: 44-52

8

HIST 2410 Økonomisk historie: Globaliseringens politiske økonomi

Ansvarlig for emnet: Pål Sandvik

Emnet presenterer hovedtrekk i global og norsk økonomisk historie siden industrikapitalismens gjennombrudd. Oversikten innfører i historiske betingelser for økonomisk globalisering, vekst og fordeling. Forståelse etableres ved hjelp av begreper fra politisk økonomi. Norges utvikling presenteres i et internasjonalt og transnasjonalt perspektiv.

Emnet er valgfritt påbygningsemne i bachelorutdanninga i historie og i bachelorprogrammet i samfunnskunnskap.

Pensum	antall sider
A.G. Kenwood & A.L. Lougheed, <i>The growth of the international economy 1820-2000. An introductory text.</i> (Fourth edition eller senere), London & New York: Routledge 1999.	340
Robert O'Brien & Marc Williams, <i>Global Political Economy. Evolution and Dynamics</i> , London & New York: Palgrave Macmillan 2004.	337
Tore Jørgen Hanisch, Espen Søylen & Gunhild Ecklund, <i>Norsk økonomisk politikk i det 20. århundre. Verdivalg i en åpen økonomi</i> , Kristiansand: Høyskoleforlaget 1999	362
Torgeir Aarvaag Stokke, Stein Evju & Hans Otto Frøland, <i>Det kollektive arbeidslivet. Organisasjoner, tariffavtaler, lønnsoppgjør og inntektspolitikk</i> , Oslo: Universitetsforlaget 2003.	280
Francis Sejersted, <i>Demokratisk kapitalisme</i> , Universitetsforlaget 1993: 1-208	<u>208</u>

Til sammen: 1507

HIST2505: Introduksjon til teknologihistorie

Ansvarlig for emnet: Astrid Wale

Emnet gir en oversikt over formingen av og dynamikken i det moderne teknologiske samfunnet fra opplysningstiden på 1700-tallet til dagens globaliserte verden. En hovedvekt vil bli lagt på å forstå teknologi i en historisk, samfunnsmessig og kulturell kontekst og hvorledes teknologisk endring og samfunnsmessig og kulturell endring henger sammen. En sentral del er å se norsk utvikling i et større internasjonalt perspektiv.

Emnet er valgfritt påbyggingsemne i bachelorutdanningen i historie, og kan innpasses i andre bachelorprogram som frie studiepoeng. Sammen med *KULT2203 Ting og tegn* gir det en bred innføring i moderne teknologihistorie og sammen med *HIST 2595* gir den en mer teknologirettet innføring med vekt på kultur, design og produksjon.

Vi legger vekt på aktiv deltakelse og vil benytte *it's:learning* som læringsplattform. Forelesningene blir gitt i 12 tretimersbolker der 2 timer benyttes til forelesning/seminar og en time til video. En økt vil bli benyttet til en sykkeltur til "teknologiens Europa".

Undervisningen starter i uke 36 og løper annen hver uke fram til og med uke 48. Plan vil bli utdelt på orienteringsmøtet og bli lagt på nett.

Pensum baserer seg på fire hovedbøker:

	antall sider
Thomas J. Misa: <i>Leonardo to the Internet. Technology and Culture from Renaissance to the Present</i> . Baltimore: Johns Hopkins Univ. Press 2004: 59-276	217.
Bosse Sundin, <i>Den kupade handen. Människan och tekniken</i> , Stockholm: Carlsson bokförlag, 1991, kap. 7-13: 137-321	150
Ruth Schwartz Cowan: <i>A Social History of American Technology</i> , Oxford og New York: Oxford University Press 1997, kap 4-10: 69-248	179
Kompendium	<u>200</u>
Til sammen:	746

HIST2595: Form, funksjon og industrialisering

Ansvarlig for emnet: Astrid Wale

Målet med kurset er å trene studentene i en form for tverrfaglig tenkemåte som kombinerer design, funksjon, produksjon, kultur og historie. Hensikten er å hjelpe til å se sammenhenger og utvide perspektivet for de muligheter som foreligger i feltet mellom teknologi og humaniora særlig mht materiellkultur.

Kurset er et genuint tverrfaglig studium i form, funksjon og fabrikasjon i et tidsperspektiv som dekker fortid, samtid og framtid. Lærere både fra Dragvoll og Gløshaugen vil delta i undervisning og ekskursjoner. Diskusjoner, øvinger, feltobservasjoner og litteraturstudier vil utgjøre sentrale deler av kursets arbeidsform. Vi vil velge ut et mindre sett produkter og studere disse i bred sammenheng. Grenseflaten mellom estetikk, produksjonsteknikk, historie og kulturstudier vil bli særlig vektlagt og det blir krevd aktiv og åpen deltakelse av studentene. Kurset går over 14 ganger med tre timers økter, herav 4 ekskursjoner. Forelesningene er lagt til Gløshaugen på tirsdag ettermiddag. Undervisningsstart tirsdag 13.15-15.00 fra og med uke 34 til og med uke 47. Oppstart tirsdag 23.08 og siste undervisningsdag 22.11. Kurset kan inngå som påbygning i historie, som frie vekttall og som ikke-teknologisk studium i ingeniørstudiet. Det kan med fordel leses i sammenheng med *HIST 2505 Introduksjon til teknologi historie, tidligere Fabrikker og maskiner* (undervises på Dragvoll) og *KULT2203 Ting og tegn* (undervises på Gløshaugen).

Kurset benytter *it's:learning* som læringsplattform for kommunikasjon mellom studenter og mellom studenter og lærere. Emnet har også sin egen åpne hjemmeside som finnes her.

Dette kurset er spesielt fordi det ikke har en slutteksamen som pensum kan settes opp i forhold til. Tvert i mot vil arbeidsformen med øvingsoppgaver knyttet til fire spesielle områder kreve innhenting av litteratur som ikke er på en enkel pensumliste for å lage en god besvarelse. Vi vil derfor arbeide litt tosidig med hensyn til pensum. For det første vil vi lage en liten pensumliste av mer generell karakter knyttet til design, produksjon og deres historiske tradisjoner (se under). I tillegg vil vi for hver av de fire bolkene legge ut ulike tekster, nettstedet etc som kan være til nytte.

Pensum	antall sider
Generelt pensum så langt:	
Per Farstad: <i>Industridesign</i> , Oslo: Universitetsforlaget, 2003: 21-112 og 181-200	111
Håkon With Andersen, m.fl.: <i>Fabrikken</i> , Oslo: Spartacus 2004: 48-148, 240-266, 302-335, 485-516 og 532-612	275
Kompendium	
Carl Erik Linn: <i>Metaproduktet</i> , Oslo 1993: 9-54 og 188-192	51
Harvey Holotch: <i>Where stuff comes from</i> London: Routledge 2003: 53-130	78
Jonathan Zeitlin og Charles Sable: "Historical alternatives to mass production". <i>Past and Present</i> aug 1985, 108: 133-176	44
Steven Lubar and David Kingery (eds): <i>History from Things, Essays on Material Culture</i> , : 41-50, 74-93 og 197-214	48
David A Hounshell: <i>From the American System to Mass Production, 1800-1932</i> , Baltimore 1984: 303-330	28
Ulf Hannerz: <i>Cultural Complexity</i> . New York, 1992: 3 – 39	37

Mer vil bli lagt ut på nettet etter hvert.

HIST2605: Norsk nasjonsbygging i internasjonal kontekst

Ansvarlig for emnet: Anders Kirkhusmo

Emnet dreier seg om nasjonsbyggingen i Norge, dannelsen av nasjonastaten og forholdet mellom staten og nasjonen sett i et internasjonalt perspektiv. Det fantes ulike tanker og program om innholdet i ”det norske”. I løpet av 1800-tallet bidro de til å utvikle en klarere norsk identitet i styreform, politikk, språk, kultur og utdanning. Denne identiteten ble en viktig faktor for å forstå oppløsningen av unionen mellom Norge og Sverige i 1905 og fullbyrdelsen av nasjonalstaten Norge. Utviklingen var imidlertid ikke unik, og emnet tar sikte på å se dannelsen av nasjonalstaten Norge i et europeisk og komparativt perspektiv.

Innføring i teorier og begreper

antall sider

Øivind Østerud, *Nasjonenes selvbestemmelsesrett*, Oslo 1984

155

Om det nasjonale i Europa med eks. fra Italia, Tyskland og Serbia/Jugoslavia

Timothy Baycoft, *Nationalism in Europe 1789-1945*, Cambridge Perspectives in History, Cambridge University Press 1998

85

Hagen Schulze: *States, Nations and Nationalism. From the Middle Ages to the Present*. I engelsk oversettelse 1994: 197-326

130

*Lars-Arne Nordborg: *Det streke Europa 1815-1870*. B. 11 i Aschehougs Verdenshistorie, Oslo 1986: 226-264

25

Svein Mønnesland: *Før Jugoslavia, og etter*. 4. utgave 1999: 14-60, 89-109 og 152-205
Ny utgave under trykking. 90

Norge

Øystein Sørensen (red): *Jakten På Det Norske. Perspektiv på utviklingen av en norsk nasjonal identitet på 1800-tallet*, Oslo 1998: 11-74, 112-205, 248-285, 357-383

175

*Per Fuglum, *Unionen rakner*, i bind 12 i Knut Mykland (red): *Norge i støpeskjeen 1814-1920, Norges historie*, Cappelen 1974: 75-130

34

Et utenomeuropeisk eksempel

Daniel Heradstveit: *Etnisk nasjonalisme*. I Alf Granner og Daniel Heradstveit: *Folkegrupper og konflikter i Kaukasia og Sentral-Asia*. 1994: 153-208

56

Boken er utsolgt, men stensiler vil bli utdelt.

Debatt og historiografi (i kompendium)

*Jens Arup Seip, *Fra embetsmannsstat til ettpartistat*, Universitetsforlaget 1964: 67-85

19

*Trond Nordby, *Norsk nasjonalisme som historisk problem*, Nytt Norsk Tidsskrift, 1986, 1: 65-79

15

*Per Fuglum, 1905. *En forskningsoversikt*, Historisk Tidsskrift, 1980, 2:

15

*Anders Kirkhusmo, *Sosialister og nasjonalister? Det norske arbeiderparti i 1905*
Arbeiderhistorie. Årbok for Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek Oslo 2005

10

Til sammen: 759

HIST2615: Makten, staten og samfunnet

Ansvarlig for emnet: Jan Thomas Kobberrød

Et av de mest gjennomgående trekk i norsk historie fra etableringen av den selvstendige norske stat i 1814, har vært veksten i statens myndighetsområde og makt. Dette emnet tar sikte på å trekke opp en generell forståelse av denne langtidstrenden. Hovedinteressen rettes likevel mot 1900-tallet, med et særlig fokus på hva ulike historikere har kalt eksempelvis ettpartistaten, arbeiderpartistaten, den sosialdemokratiske stat eller den sosialdemokratiske orden. Et sentralt moment i kurset vil være å diskutere hvilke begrep og innfallsvinkler som best karakteriserer forholdet mellom stat og samfunn i Norge i det 20. århundre. Pensumlitteraturen gjør i denne sammenheng blant annet rede for og diskuterer maktforholdet mellom de politisk valgte kanaler, den korporative kanal og forvaltningen

Pensum	antall sider
Trond Nordby (red.), <i>Arbeiderpartiet og planstyret 1945-1965</i> , Oslo 1993: 7-46, 79-184	146
Trond Nordby, <i>I politikkens sentrum, Variasjoner i Stortingets makt 1814-2000</i> , Oslo 2004: 13-269	257
Rune Slagstad, <i>De nasjonale strateger</i> , Pax Forlag, Oslo 1998: 11-363	<u>353</u>
Til sammen:	756

HIST2850: Afrikas historie

Ansvarlig for emnet: John K. Osei-Tutu

Emnet gir en oversikt over hovedtrekk i det tropiske Afrikas historie (Afrika sør for Sahara) i perioden fra ca. 1700 og fram til idag. Formålet er å gi innsikt i viktige endringsprosesser i afrikanske samfunn i et lengre, historisk perspektiv. Afrika settes i en global sammenheng, og kontakt og interaksjon med omverdenen står sentralt. Både 'ytre' og 'indre' faktorer trekkes inn i en diskusjon av Afrikas utvikling.

Emnet er valgfritt påbyggingsemne i bachelorutdanninga i historie og obligatorisk del av bachelorprogrammet i afrikastudier.

Generelt	antall sider
R.Oliver and A.Atmore, <i>Africa since 1800</i> , 5th edition, Cambridge 2005: 1-302	302
Paul Nugent, <i>Africa Since Independence</i> , New York, 2004: 1-489	489
Randi Rønning Balsvik, <i>Afrika i eit historiografisk perspektiv</i> , Oslo 2004: 1-131	126
Per Hernæs, <i>Modernizing Ghanaian Fisheries: The Need for 'Social Carriers' of Technology</i> , Oslo 1991:187	187
Terje Tvedt, <i>Bilder av "de andre": Om utviklingslandene i bistandsepoken</i> , Oslo kapitlene "Dogmer i norsk bistandspolitikk", 1990: 37-89	<u>52</u>
Tilsammen	1156

Artikler i kompendium

H. Alstadheim et.al, Nord-Sør/ Bistandskommisjonen: <i>Norsk Sør-politikk for en verden i endring</i> , UD februar 1995 (også utgitt som NOU: 1995:5): "Sammendrag av konklusjoner og anbefalinger fra Nord-Sør/ Bistandskommisjonen": s. ix-xxvi	17
D. A. Bräutigam, What Can Africa Learn from Taiwan? Political Economy, Industrial Policy, and Adjustment, <i>The Journal of Modern African Studies</i> 1994, 32,1: 111-138	27
T. Linné Eriksen (red.), Den vanskelige bistanden, Oslo 1987: s. 107-132	25
Anders Johansen, "Handlingens tid" i Thomas Hylland Eriksen (red.), Hvor mange hvite elefanter? Kulturdimensjonen i bistandsarbeidet, Oslo 1989: 87-112	25
Lars Rudebeck, <i>Conditions of people's development in post-colonial Africa</i> , AKUT; 43 Uppsala University sept. 1990:	20
Richard Sandbrook, The State and Economic Stagnation in Tropical Africa, <i>World Development</i> 1986, 14, 3: 319-32	23
S. P. Schatz, Structural Adjustment in Africa: a Failing Grade So Far, <i>The Journal of Modern African Studies</i> 1994, 32,4: 679-692	13
Jarle Simensen: Fra utforskningen av Afrikas historie, <i>Historisk Tidsskrift</i> , 1970: 312-356	44
Jarle Simensen, Teknologiutvikling og mentalitetsendring. En tema- og problemskisse, i P.Fuglum og J.Simensen (red.), <i>Historie nedenfra. Festskrift til Edvard Bull</i> , Oslo 1984: 206-217	<u>11</u>
Til sammen	205

HIST3105: Innføring i historisk forskning

Ansvarlig for emnet: Birgit Sawyer og Anne K. Børresen

Emnet er en praksisrettet innføring i historie som forskningsfag for nye mastergradsstudenter, og skal i første hånd tjene som vegledning for studenten i overgangen fra å være konsument og mottaker av historisk kunnskap i form av historiefaglige tekster til selv å bli produsent. Refleksjon rundt egen praksis som tekstprodusent er et sentralt element i faget, som også gir en innføring i hvilke institusjonelle hjelpemidler historikeren kan benytte seg av.

Pensum

	antall sider
Harald Jørgensen, <i>Hovedoppgaven; skikk og bruk i oppgavearbeidet</i> , Oslo 1993	ca 140
Jules R. Benjamin, <i>A Student's Guide to History</i> , Boston & New York 2001 (8th ed.)	ca 220
Kurt Johannesson, <i>Ta ordet; 10 øvelser i praktisk retorikk</i> , Oslo 2003	ca 190
Jeremy Black & Donald M. MacRaid, <i>Studying History</i> (2nd ed.), London 2000: 87 og ut boka,	_____ ca 150
	Til sammen ca. 700

HIST3115: Historiefagets teori og metode

Ansvarlig for emnet: Birgit Sawyer og Péteri György

Emnet er en fordypning i historiefagets teoretiske grunnlag. Stoffet som behandles, vil ha tre hovedinnfallsvinkler: Historieskrivingens historie; teorier om historisk forskning og forståelse; og refleksjoner om fortolkinger og bruk av historien i samfunnet. Pensum vil dels være obligatorisk, dels selvvalgt ut ifra studentens egne faglige interesseområder.

Pensum

antall sider

Breisach, Ernst: *Historiography – Ancient, Medieval and Modern*, Chicago: Univ. of Chicago press, 1994 eller senere.

ca 300

John Tosh (ed.): *Historians on History*, Harlow: Longman/Pearson, 2000

ca 200

Appleby, J., Hunt, L. og Jacob, M.: *Telling the truth about history*.

New York, Norton, 1994 eller senere: 1-90 og 160- 310

242

Til sammen ca. 745

HIST3245: Kunnskapshistorie

Ansvarlig for emnet: Anne K. Børresen

I dette emnet skal studentene lære seg å drøfte kunnskapsbegrepet, og å forstå kunnskapsutvikling som både et resultat av intellektuell innsats, så vel som det er skapt av politiske, økonomiske, sosiale og kulturelle forhold. Kunnskap skal analyseres i et langt tidsperspektiv og studentene vil få innsikt i følgende fire dimensjoner av kunnskapsbegrepet: Universitetet og vitenskap, vitenskap som praksisfelt, teknologi og håndverk og administrasjon og politikk. Det vil bli gjennomført ekskursjon til sentrale kunnskapsinstitusjoner i Trondheim

Pensum vil foreligge til undervisningsstart.

HIST3305: Borgerkrigene i Skandinavien mot en europeisk bakgrunn (ca 1130-1260)

Ansvarlig for emnet: Merete Røskaft

I Danmark, Norge og Sverige brøt l ngdragna "borgerkrig" ut p  1130-talet. Mange unders kninger har  gnats dessa konflikter og deres orsaker, men ikke mycket har gjorts for  t studera dem i ett skandinavisk (eller vidare, europeisk) perspektiv, og for litet oppm rksomhet har  gnats det faktum at de br t ut *samtidigt* i alle tre l nderna.

De medeltida skildringarna av 1100-talet beskriver krigen som personlig maktkamp mellom tronrivaler og deres respektive anhengere. Under 1900-talet var de fleste historikere emellertid ikke tilfredsstillende med en s dan enkel og personrelateret forklaring uten lette etter mer fundamentale orsaker, ideologiske, konstitusjonelle, økonomiske eller regionale. Det kan ikke fornekas at s danne faktorer spilte en rolle, men her skal oppm rksomheten rettes mot den personlige maktkampen *var* mycket viktig, og oppm rksomheten rettes mot de individer som var innblandede og de strategier som planerades av og for dem. I hele Skandinaviens ingikk i disse strategier byggingen av n tverk, i hvilke kvinner ikke bare var brickor i spillet uten ogs  innflytelsesrike akt rer.

Generelt antall sider

Barlow, Frank: <i>The Feudal Kingdom of England 1042-1216</i> , London 1955: 201-234	30
Sahlins, Marshall D. "Poor man, rich man, big-man, chief: political types in Melanesia and Polynesia", <i>Comparative Studies in Society and History: an international quarterly</i> , vol. V (1962-63): 285-303	18
Birgit Sawyer, "The Civil Wars Revisited", (norsk) <i>Historisk Tidsskrift</i> 2003:1: 43-73	31

Danmark

Aksel E. Christensen, "Borgerkrigenes tid", <i>Danmarks Historie</i> , bd I, <i>Tiden indtil 1340</i> , red. Aksel E. Christensen København 1977: 287-298	12
Hermanson, Lars, kap. III i <i>Sl�kt, v�nner og makt...</i> , G�teborg 2000: 92-186	94

Norge

Sverre Bagge, "Borgerkrig og statsutvikling i Norge i middelalderen", (norsk) <i>Historisk Tidsskrift</i> 1986: 145-197	52
Knut Helle, avsnitt B-E i <i>Norge blir en stat: 1130-1319</i> , Oslo 1974: 37-111	75
Andreas Holmsen, kap. "Samfunnsmaktene brytes", i <i>Norges Historie</i> 1938; 1961/64: 191-253	63
<i>Norske historikere i utvalg II: Samfunnsmaktene brytes</i> , red. Andreas Holmsen & Jarle Simensen, Oslo etc. 1969: 11-66, 123-174 og 364-388	130

Sverige

Knut B. Westman, "Erik den helige og hans tid", i <i>Erik den helige: historia, kult, relikver</i> , (red. Bengt Thordeman) Stockholm 1954: 1-108	108
Jerker Rosén, kap. "Samh�llets omvandling från 1100-talets början till 1319", i J. Rosén, <i>Svensk Historia</i> I, Stockholm 1962	80

K lltexter

Danmark:

ur <i>Saksens Danesaga: Borgerkrige og Valdemars tid, III</i> , oversat af J�rgen Olrik, København 1908: 116-132, 151-155 og 240-258	39
--	----

Norge:

"En tale mot biskopane" ur *Sverres Saga*, oversatt av Anne Holtsmark.
Aschehoug, Oslo 1961, ur kompendium

Norsk og europeisk høymiddelalder

(ISBN 82-13-000845-6), Pensumtjeneste 1996: 63-90

28

Sverige:

"Erik den heliges legend", ur *Erik en helige: historia, kult, relikier*, red.

Bengt Thordeman, Stockholm 1954: XVIII-XX

3

ur *Erikskrönikan*, red. Sven-Bertil Jansson, Stockholm 1992: 27-36

9

Totalt ca. 760

HIST 3315 Samfunnsendringer, økonomi og kjønn i tidlig nytid

Ansvarlig for emnet: Ida Bull

Emnet vil gå inn på enkelte trekk ved et mer markedsorientert arbeidsliv i Europa og Norge på 1600-1800-tallet. Økende internasjonal handel endret innholdet i og organiseringen av produksjonen, samtidig som forbruket også ble endret. Økonomiske og teknologiske endringer er en del av bildet, men like viktig er de sosiale forutsetninger, endringer og følger som fulgte med. Emnet skal ta opp spørsmål som hvordan ny organisering av produksjonen foregikk, hvordan det påvirket arbeidsdelingen mellom kjønnene i ulike samfunn, og hvordan endringer i forbruket involverte ulike sosiale lag og kjønn. Begrep som har vært knyttet til denne utviklingen, og som vil bli diskutert, er ”proto-industrialization”, ”industrious revolution” og ”consumer revolution”.

Pensum	antall sider
Proto-industrialisering	
Mendels, Franklin: Proto-industrialization: The first phase of the industrialization process, <i>Journal of economic history</i> , vol. 32, 1972: 241-261	21
Kriedte, Peter, Hans Medick and Jürgen Schlumbohm: Proto-industrialization revisited: demography, social structure, and modern domestic industry, <i>Continuity and Change</i> 8 (2) 1993: 217-252	36
Ogilvie, Sheilagh and Markus Cerman (red.): <i>European proto-industrialization</i> , kap. 1-5, 9, 14-15.	120
Hovland, Edgar, Helge W. Nordvik and Stein Tveite: Proto-Industrialisation in Norway, 1750-1850: Fact or Fiction, <i>Scandinavian Economic History Review</i> , 1/1982: 45-56	12
Bull, Ida: City merchants as structuring element in the Norwegian region Trøndelag, In Gräf, Holger Th. und Katrin Keller: <i>Städtelandschaft; Städte im regionalen Kontext in Spätmittelalter und früher Neuzeit</i> , 2004: 171-184	14
Tranberg, Anna: „Ledighed taales ikke“. Plassfamilien på gardsarbeid. <i>Historisk tidsskrift</i> 4/1990	25
Braut; Elsa: <i>Frå spinnelin til lerret. Kvinnearbeid i Stavanger ca. 1700-1775</i> . Tingbokprosjektet, nr. 7, 1994.	150
Industriøs revolusjon	
de Vries, Jan: The industrial revolution and the industrious revolution, <i>The Journal of Economic History</i> , vol. 54, 1994: 249-270	22
Mordt, Gerd: Kristiania-ansjosen og den industriøse revolusjon, <i>Heimen</i> 1/2003: 3-16	14
Forbrukskultur	
Fairchilds, Cissie: Consumption in Early Modern Europe. A Review Article, <i>Comparative Studies in Society and History</i> , vol. 35, no. 4, 1993: 850-858	9
Brewer, John and Roy Porter (ed.): <i>Consumption and the world of goods</i> , London and N. Y., 1993: 1-18 og 85-301	236
Söderberg, Johan og Lars Magnusson (red.): <i>Kultur och konsumtion i Norden 1750-1950</i> , Helsingfors 1997: 7-36	30
<i>Skiftene som kilde – en artikkelsamling</i> . Norsk lokalhistorisk institutt. Skrifter nr. 31, 1996.	<u>120</u>
Til sammen ca. 800	

HIST3335: Emner fra Afrikas kolonihistorie

Ansvarlig for emnet: John K. Osei-Tutu

Emnet konsentreres om det tropiske Afrikas kolonihistorie (Afrika sør for Sahara) i perioden fra ca. 1870 og frem til ca.1960. Det legges vekt på kolonitidens spenningsfelt mellom tradisjon og modernitet, på sosio-økonomiske og politiske endringsprosesser, og på samspillet mellom de globale og lokale faktorer som ledet frem mot avkolonisering. Emnet kan ha varierende fokus fra år til år.

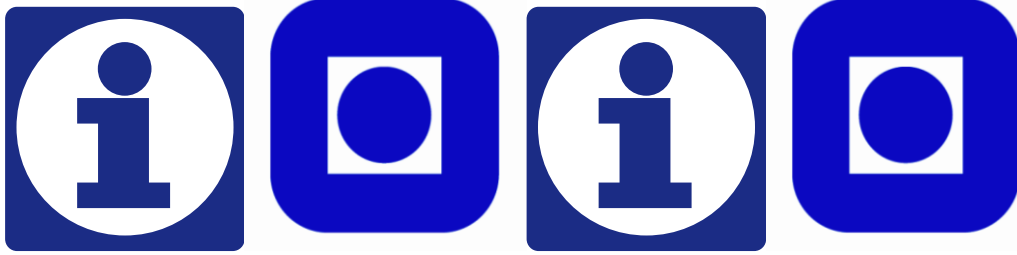
Pensum	antall sider
Birmingham, David, <i>The decolonisation of Africa</i> (Introductions to History), London 1995: 25-91	67
Frederick Cooper, et. al., <i>Decolonization and African Society: The Labor Question in French and British Africa (African Studies)</i> , Cambridge 1966: 1-270	260
Macqueen, Norrie, <i>The Decolonization of Portuguese Africa: Metropolitan Revolution and the Dissolution of Empire</i> , Longman, 1997: 1-93 og 124-198	154
Manning, Patrick (1998), <i>Francophone Sub-Saharan Africa, 1880-1995</i> , Cambridge and New York 1998: 1-179	<u>179</u>
Tilsammen	660

Artikler i kompendium

Le Sueur, James D., *The Decolonization Reader*, Routledge, New York and London 2003.

Pensum er konsentrert til:

Frederick Cooper, "Conflict and Connection: Rethinking Colonial African History": 23-40	18
Jean Marie Allman, "The Youngmen and the Porcupine: Class, Nationalism and Asante's Struggle for Self-Determination, 1954-1957: 204-215	12
John Lonsdale, "Maus Maus of the Mind: Making Mau Mau and Remaking Kenya": 269-286	18
Cora Ann Presley, "The Mau Mau Rebellion, Kikuyu Women and Social Change": 295-311	17
Ismael Rashid, "Messianism and Anti-Colonialism in Sierra Leone: The Bububya Rebellion Revisited". I/In Toyin Falola (ed.), <i>Ghana in Africa and the World: Essays in Honor of Adu Boahen</i> , Trenton and Asmara. (2003: 269-289	20
Richard Rathbone, "An Anti-colonial African Monarchy: Nana Sir Ofori Attah I and the Conservative Nationalist Tradition in Ghana". I/In Toyin Falola (ed.), <i>Ghana in Africa and the World: Essays in Honor of Adu Boahen</i> , Trenton and Asmara. 2003: 623-638	15
Jarle Simensen; "The Asafo of Kwahu, Ghana: A Mass Movement for Local Reform Under Colonial Rule", <i>International Journal of African Historical Studies</i> , 8(3) 1975: 383-406	23
Tony Smith, "Patterns in the Transfer of Power: A Comparative Study of French and British Decolonization" in Prosser Gifford, et al., <i>The Transfer of Power in Africa</i> , Yale 1982: 87-115	<u>28</u>
Tilsammen	151

Viktig informasjon!

- Nærmere beskrivelser av opplegget for basisemner, påbyggingsemner og frie emner finnes i **Studiehåndboken** for 2005-2006 og på instituttets internettside: www.hf.ntnu.no/hist/
- Etter at du har startet på studiene er det viktig at du logger deg inn på Studweb og **bekrefter utdanningsplanen**. Dette **MÅ** alle studenter som enten tar årsstudium, BA- eller MA-grad.
- **Studweb:** <http://studweb.ntnu.no/>
- **Utdanningplan:** www.hf.ntnu.no/hf/adm/studier/Utdanningsplan

